

डॉ. पंजाबराव देशमुख नैसर्गिक शेती
मिशन अंतर्गत राबवावयाच्या बाबींमध्ये
बदल करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण २७२२/प्र.क्र.६९/१-अ

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक : २५ जानेवारी, २०२४.

वाचा :- १) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.जैशेमि १०१८/प्र.क्र.१२५/१७-अ, दि.१६.१०.२०१८.

२) कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.संकीर्ण २७२२/प्र.क्र.६९/१-अ, दि.२७.०६.२०२३.

३) कृषि आयुक्तालयाचे जा.क्र./डॉपंदेनेशेमि/प्रस्ताव/२९८८९/२०२३, दि.१३.०९.२०२३.

प्रस्तावना:-

राज्यात नैसर्गिक/सॅन्ड्रीय शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी डॉ. पंजाबराव देशमुख जैविक शेती मिशनला सन २०२२-२३ ते सन २०२७-२८ या कालावधीकरीता मुदतवाढ देऊन सदर योजनेची व्याप्ती दुसऱ्या टप्प्यात राज्यभर वाढविण्यास तसेच डॉ. पंजाबराव देशमुख जैविक शेती मिशनला “डॉ. पंजाबराव देशमुख नैसर्गिक शेती मिशन” असे संबोधण्यास संदर्भ क्र.०२ येथील दि. २७ जून, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेस अनुसरून मान्यता देण्यात आलेली आहे. सदर शासन निर्णयातील तरतुदींमध्ये बदल करण्याबाबत कृषि आयुक्तालयाने संदर्भ क्र. ०३ अन्वये प्रस्ताव सादर केलेला आहे.

त्यानुषंगाने दिनांक २७ जून, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये १० गटांच्या समुहाची शेतकरी उत्पादक कंपनी (FPC) स्थापन करावयाच्या तरतूदीसोबतच १० गटांच्या समुहाची शेतकरी उत्पादक संस्था (FPO) स्थापन करण्यास व विपणन सुविधेकरिता समुह संकलन केंद्राची उभारणीची करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

कृषि आयुक्तालयाकडून प्राप्त प्रस्तावानुसार वाचा क्र.२ येथील दि. २७ जून, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र.९ (i) पुढीलप्रमाणे सुधारित करण्यात येत आहे.

जुनी तरतूद	सुधारित तरतूद
नैसर्गिक सॅन्ड्रीय शेती क्षेत्र विस्तार- राज्यातील नैसर्गिक व सॅन्ड्रीय शेतीस चालना देण्यासाठी सदर योजना प्रस्तावित करण्यात येत आहे. योजनेअंतर्गत ५० हे. क्षेत्राचा एक गट याप्रमाणे १० गटांचा एक समुह व त्या समुहाची शेतकरी उत्पादक कंपनी स्थापन करावयाची आहे.	नैसर्गिक सॅन्ड्रीय शेती क्षेत्र विस्तार- राज्यातील नैसर्गिक व सॅन्ड्रीय शेतीस चालना देण्यासाठी सदर योजना प्रस्तावित करण्यात येत आहे. योजनेअंतर्गत ५० हे. क्षेत्राचा एक गट याप्रमाणे १० गटांचा एक समुह व त्या समुहाची शेतकरी उत्पादक कंपनी किंवा सहकार कायद्याअंतर्गत शेतकरी उत्पादक संस्था (FPO) स्थापन करावयाची आहे.

२. तसेच वाचा क्र.२ येथील दिनांक २७ जून, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र. ९(iii) ब पुढीलप्रमाणे सुधारित करण्यात येत आहे.

जुनी तरतूद	सुधारित तरतूद
<p>गट स्तरावर जैविक निविष्टा संसाधन केंद्र-</p> <p>गट स्तरावरील एका शेतकऱ्याच्या शेतात नैसर्गिक व सेंद्रिय निविष्टा निर्मिती करण्यासाठी एक जैविक निविष्टा संसाधन केंद्र (Bio-Input Resource Centre) स्थापित करण्यासाठी खर्चाच्या ७५ टक्के किंवा रु. २.०० लाख यापैकी जे कमी असेल ते अर्थसहाय्य देय असेल व २५ टक्के शेतकरी/गटाचा हिस्सा असेल. याकरिता २ टक्के आकस्मिक खर्चासह एकूण रु. २६९.६९ कोटी इतक्या आर्थिक तरतूदीस मान्यता देण्यात येत आहे.</p>	<p>गट स्तरावर जैविक निविष्टा संसाधन केंद्र-</p> <p>गट स्तरावरील एका शेतकऱ्याच्या शेतात नैसर्गिक व सेंद्रिय निविष्टा निर्मिती करण्यासाठी एक जैविक निविष्टा संसाधन केंद्र (Bio-Input Resource Centre) स्थापित करण्यासाठी खर्चाच्या ७५ टक्के किंवा रु. १.०० लाख यापैकी जे कमी असेल ते अर्थसहाय्य देय असेल व उर्वरित शेतकरी/गटाचा हिस्सा असेल. याकरिता २ टक्के आकस्मिक खर्चासह एकूण रु. १३४.८४ कोटी इतक्या आर्थिक तरतूदीस मान्यता देण्यात येत आहे.</p>

३. तसेच वाचा क्र.२ येथील दिनांक २७ जून, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र.९ (iv) पुढीलप्रमाणे सुधारित करण्यात येत आहे.

जुनी तरतूद	सुधारित तरतूद
<p>शेतकरी उत्पादक कंपनीस पणन सुविधेसाठी अर्थसहाय्य-</p> <p>शेतकरी उत्पादक कंपनी स्तरावर पणन सुविधेसाठी एक विक्री केंद्र स्थापन करावयाचे असून त्याकरीता वाहन खरेदी किंवा विक्री केंद्र बांधणीसाठी खर्चाच्या ७५ टक्के किंवा रु. ४.५० लाख यापैकी जे कमी असेल तेवढे अर्थसहाय्य देय असेल. तसेच प्रसिध्दी, विक्री मेळावे इत्यादी करीता रु. ०.५० लाख अर्थसहाय्य देय असेल. त्याकरीता २ टक्के आकस्मिक खर्चासह एकूण रु. ६९.७२ कोटी इतक्या आर्थिक तरतूदीस मान्यता देण्यात येत आहे.</p>	<p>शेतकरी उत्पादक कंपनीस पणन सुविधेसाठी अर्थसहाय्य-</p> <p>शेतकरी उत्पादक कंपनी स्तरावर पणन सुविधेसाठी एक विक्री केंद्र स्थापन करावयाचे असून त्याकरीता वाहन खरेदी किंवा विक्री केंद्र बांधणीसाठी खर्चाच्या ७५ टक्के किंवा रु. ४.५० लाख यापैकी जे कमी असेल तेवढे अर्थसहाय्य देय असेल. तसेच प्रसिध्दी, विक्री मेळावे इत्यादी करीता रु. ०.५० लाख व समुह संकलन केंद्र उभारण्याकरिता रु.१०.०० लाख अर्थसहाय्य देय असेल. त्याकरीता २ टक्के आकस्मिक खर्चासह एकूण रु. २०४.५७ कोटी इतक्या आर्थिक तरतूदीस मान्यता देण्यात येत आहे.</p>

४. तसेच वाचा क्र.२ येथील दिनांक २७ जून, २०२३ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र. १२ मधील तक्त्यातील अ.क्र.३(ब) येथील “शेतकरी गट स्तरावर जैविक निविष्टा संसाधन केंद्र” करिता एकूण रु. १३४.८४ कोटी इतकी तरतूद असल्याचे वाचावे, तसेच, अ.क्र.४ येथील “शेतकरी उत्पादक कंपनीस पणन सुविधेसाठी अर्थसहाय्य” करिता एकूण रु. २०४.५७ कोटी इतकी तरतूद असल्याचे वाचावे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २०२४०१२५१८३७५२२००१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(उमेश चांदिवडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा. विरोधी पक्षनेता (विधानसभा/विधानपरिषद), यांचे खाजगी सचिव, विधान भवन, मुंबई.
- ३) मा. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा.अपर मुख्य सचिव (कृषि), यांचे स्वीयसहायक, कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. मुख्य सचिवांचे सहसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ८) विभागीय आयुक्त (सर्व).
- ९) जिल्हाधिकारी (सर्व).
- १०) सह सचिव (निविष्टा व गुणनियंत्रण), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) कुलगुरु, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जि. अहमदनगर.
- १२) कुलगुरु, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी.
- १३) कुलगुरु, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जि. रत्नागिरी.
- १४) कुलगुरु, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, जि. अकोला.
- १५) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित (महाबीज), अकोला.
- १६) संचालक (आत्मा), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

- १७) संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १८) संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १९) संचालक (फलोत्पादन), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २०) विभागीय संचालक, राष्ट्रीय जैविक व नैसर्गिक शेती केंद्र, नागपूर.
- २१) संचालक, कृषि तंत्रज्ञान ऍप्लिकेशन रिसर्च इन्स्टिट्यूट (ATARI), झोन VIII, पुणे.
- २२) विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व).
- २३) प्रकल्प संचालक, डॉ. पंजाबराव देशमुख नैसर्गिक शेती मिशन, अकोला.
- २४) संचालक, महाराष्ट्र राज्य सेंद्रीय प्रमाणीकरण यंत्रणा, अकोला.
- २५) जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी (सर्व).
- २६) प्रकल्प संचालक (आत्मा) (सर्व).
- २७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
- २८) महोलखापाल (लेखा परीक्षा) १/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
- २९) संबंधित जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- ३०) संशोधन संचालक (सर्व), कृषी विद्यापीठे.
- ३१) अवर सचिव, (व्यय-१) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३२) अवर सचिव, कार्यासन १४३१, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ३३) निवडनस्ती, कार्यासन १-अ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.